

Sygn. akt I C 110/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2015r.

Sąd Rejonowy w Jaśle I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Dorota Myśliwiec

Protokolant: st. sekr. sądowy Stanisława Synowiec

po rozpoznaniu 17 listopada 2015 r. w J.

przy udziale

sprawy z powództwa Z. S. i W. S.

przeciwko K. M.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powodów Z. S. i W. S. solidarnie na rzecz pozwanego K. M. kwotę 2417zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 110/15

Uzasadnienie wyroku z dnia 1 grudnia 2015 r.

Pozwem z dnia 13 lutego 2015 r. powodowie Z. i W. S. domagali się zasądzenia od pozwanego K. M. kwoty 31.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15.09.2014 r. oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania wg norm taryfowych.

W uzasadnieniu powyższego żądania wskazali, że w dniu 5 lipca 2005 r. sprzedali własne mieszkanie za kwotę 62.000 zł i całość środków ze sprzedaży przekazali jako darowiznę pozwanemu i jego żonie M.. Pismem z dnia 27.08.2014 r. odwołali dokonana darowiznę i wezwali pozwanego do zwrotu połowy kwoty tj. 31.000 zł. Pozwany nie odpowiedział na wezwanie, a zawezwany do próby ugodowej, nie stawił się na posiedzenie sądu.

W odpowiedzi na pozew, pozwany wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, wg norm przepisanych. Zaprzeczył jakoby wraz żoną uzyskał od powodów darowiznę środków pieniężnych w kwocie 62.000 zł. Zarzucił, że powodowie w żaden sposób nie wykazali faktu dokonania darowizny, a nadto nie powołali żadnej uzasadnionej przyczyny odwołania darowizny.

W piśmie procesowym z dnia 22.04.2015 r. powodowie sprecyzowali, że przyczyną odwołania darowizny jest rażąca niewdzięczność pozwanego wobec M. M. (2) (córci powodów), polegająca na doprowadzeniu do rozpadu ich związku małżeńskiego. Powodowie czyniąc darowiznę mieli nadzieję, że zostanie ona spożytkowana dla dobra założonej przez M. i K. M. rodziny, a tymczasem związek ten rozpadł się i to nie z winy M. M. (2), co uzasadnia odwołanie darowizny wobec pozwanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Umową z dnia 5 lipca 2005 r. zawartą w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza A. U. w Kancelarii Notarialnej w J., powodowie Z. i W. S. dokonali sprzedaży własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w budynku nr (...) w J. przy ulicy (...). Z dokonanej transakcji uzyskali cenę nabycia w kwocie 62.000 zł (dowód: kserokopia umowy sprzedaży z dnia 5.07.2005 r., sporządzona przez notariusza A. U., Rep. A nr (...)/2005 – k.6-7).

Pozwany K. M. jest byłym zięciem powodów. Małżeństwo z córką powodów M. M. (2) zostało rozwiązane przez rozwód, bez orzekania o winie w 2013 r. Małżonkowie przeprowadzili podział majątku wspólnego, w wyniku którego pozwany uzyskał spłatę pieniężną, a M. M. (2) nieruchomości, zabudowaną domem, w którym do chwili obecnej zamieszkuje wraz z powodami.

W trakcie budowy domu powodowie pomagali finansowo małżonkom. Z uwagi na ich wkład w budowę, pozwany zaakceptował przyznanie na jego rzecz spłaty w kwocie 140.000 zł i przyznanie domu wartego ok.500.000 zł na własność M. M. (2) (dowód: zeznania świadka M. M. (2) – k.30 v.2, przesłuchanie pozwanego – k.31).

W związku z rozpadem związku małżeńskiego K. i M. M. (2), powodowie skierowali do pozwanego żądanie zwrotu kwoty 31.000 zł (dowód: pismo pełnomocnika powodów z dnia 27.08.2015 r. skierowane do K. M. – k.8 wraz z potwierdzeniem nadania – k.7a).

Pozwany nie odpowiedział na żądanie (dowód: protokół posiedzenia tut. Sądu z dnia 24.11.2014 r. w sprawie I Co 861/14).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych w treści uzasadnienia dowodów. Przedłożone dokumenty prywatne nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości, albowiem nie były kwestionowane przez strony postępowania i nie zachodziły też żadne inne okoliczności mogące podważać ich autentyczność lub treść. Dowód w postaci przesłuchania strony – W. S. Sąd uznał za niewystarczający dla ustalenia faktu dokonania spornej darowizny, albowiem okoliczność ta została zaprzeczona przez pozwanego, a jednocześnie żadne inne dowody nie potwierdziły faktu jej dokonania. Zeznania świadka M. M. (2) potwierdziły co prawda fakt, że powodowie w trakcie trwania małżeństwa świadka z pozwanym pomagali finansowo małżonkom, nie stanowiły jednak dostatecznej podstawy dla przyjęcia, że do spornej darowizny doszło, a tym bardziej, że ziszczyły się podstawy do odwołania darowizny i żądania kwoty 31.000 zł. Z zeznań świadka wynika, że podział majątku wspólnego został przeprowadzony, zaś jego przedmiotem nie była sporna darowizna. Twierdzenia te, zdaniem Sądu, wskazują na oczywisty interes świadka w rozstrzygnięciu procesu, dlatego też - przy jednoczesnym braku jakichkolwiek innych obiektywnych dowodów wskazujących na dokonanie darowizny - nie mogą samoistnie przesądzać o jej istnieniu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo, jako nieuzasadnione, podlega oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie okolicznością bezsporną było, że powodowie przyczyniali się finansowo do powstania majątku wspólnego K. i M. M. (2), który to majątek małżonkowie podzielili między sobą po ustaniu ich małżeństwa. Spór sprowadzał się do faktu przekazania darowizny w kwocie 62.000 zł, a w dalszej kolejności do ziszczenia się stanu rzeczy w postaci „ rażącej niewdzięczności” w rozumieniu art. 898 § 1 k.c.

Wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego nie dały podstaw do przyjęcia, że M. i K. M. uzyskali darowiznę środków pieniężnych w kwocie 62.000 zł. Samo ustalenie faktu, że powodowie pomagali finansowo pozwanemu nie daje, zdaniem Sądu, żadnej podstawy do wnioskowania że środki finansowe pozyskane ze sprzedaży mieszkania przez powodów zostały w formie darowizny przekazane pozwanemu i jego ówczesnej zonie – a córce powodów co jest niezbędne dla oceny zasadności żądania, opartego na normie art. 898 k.c.

Niezależnie od tego faktu – nawet zakładając, że do powoływanej darowizny doszło – strona powodowa nie wykazała, że ziściły się przesłanki do żądania zwrotu sumy 31.000 zł.

W sprawie o zwrot przedmiotu darowizny to na stronie powodowej spoczywa obowiązek udowodnienia istnienia przesłanek wymienionych w art. 898 k.c., uzasadniających odwołanie darowizny. Skoro bowiem, powodowie opierali żądanie zwrotu na fakcie dokonania darowizny i dopuszczenia się rażącej niewdzięczności względem darczyńców to powinni byli te okoliczności udowodnić (art. 6 k.c.). Tymczasem w tym zakresie ograniczyli się do powołania na sam fakt rozwodu pozwanego z M. M. (2), nie wskazując żadnych okoliczności, które pozwalałyby na kwalifikowanie określonego stanu faktycznego jako "rażącej niewdzięczności" względem powodów. (rozwód nota bene został orzeczony bez orzekania o winie)

Stosownie do treści art. 898 k.c., darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Zwrot przedmiotu odwołanej darowizny powinien nastąpić stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. W myśl art. 900 k.c., odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie. Z kolei art. 899 § 3 k.c. stanowi, że darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Na gruncie stosowania powołanych przepisów utrwaliło się stanowisko, zgodnie z którym za rażąca niewdzięczność uznać można tylko zachowanie obdarowanego, polegające na działaniu lub zaniechaniu (nieczynieniu) skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy, które, oceniając rzecz rozsądnie, musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Wchodzi tutaj w grę przede wszystkim popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo przeciwko majątkowi darczyńcy, naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych łączących go z darczyńcą oraz obowiązku wdzięczności. Nie każdy spór i nie każdy objaw zachowania sprzecznego z wolą darczyńcy uzasadnia twierdzenie o dopuszczeniu się przez obdarowanego rażącej niewdzięczności. Wskazuje się, że odwołanie darowizny na tej podstawie uzasadnia takie zachowanie obdarowanego, które cechuje się znacznym nasileniem złej woli kierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Pod pojęcie rażącej niewdzięczności w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. może podpadać jedynie taka czynność czy zaniechanie obdarowanego, które były skierowane przeciwko darczyńcy ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze, nie zaś krzywdy niezamierzone, popełnione w uniesieniu, czy rozdrażnieniu, wywołanym być może zachowaniem samego darczyńcy (vide: m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2015 r. LEX nr 1793897, I ACa 12/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 czerwca 2015 r. I ACa 182/15, LEX nr 1746803).

Konkludując powyższe, należy podkreślić, że, niezależnie od faktu, iż powodowie nie wykazali faktu dokonania darowizny w oznaczonej kwocie, to jednocześnie również nie wykazali żadnego zachowania (zaniechania) po stronie pozwanego, które można by kwalifikować jako „rażącą niewdzięczność” względem powodów, uzasadniającą żądanie zwrotu sumy 31.000 zł. Materiał dowodowy w sprawie nie daje żadnych podstaw do wnioskowania o przyczynach rozwodu małżeństwa pozwanego, wiadomo natomiast, że rozwód nie został orzeczony z winy pozwanego. W tej sytuacji, konstruowanie twierdzeń o zamierzonym skrzywdzeniu powodów działaniem pozwanego, polegającym na „doprowadzeniu do rozpadu małżeństwa”, byłoby nieusprawiedliwione i zbyt daleko idące. Nie było przy tym rzeczą Sądu orzekającego zastępowanie strony powodowej, reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika, w inicjatywie dowodowej, która dostarczyłaby przyczyn dla uznania skuteczności odwołania spornej darowizny.

Z całą stanowczością należy zatem stwierdzić, że niezależnie od nieudowodnienia faktu samej darowizny, nie można uznać, że miało miejsce jakiegokolwiek zachowanie pozwanego, które wypełniałoby znamiona rażącej niewdzięczności względem byłych teściów. Co prawda każda darowizna wytwarza szczególny stosunek etyczny między darczyńcą a obdarowanym, wyróżniający się moralnym obowiązkiem wdzięczności. Nie sposób jednak przyjąć w sposób uniwersalny, ażeby wyrazem tej wdzięczności miało być trwanie obdarowanego w związku małżeńskim, wyłącznie z powodu otrzymanego przysporzenia majątkowego. Niespełnione oczekiwania powodów co do określonego rozwoju zdarzeń są natomiast prawnie irrelevantne dla przesłanek z art. 898 k.c.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 898 § 1 i 2 w zw. z art. 899 § 3 k.c. w zw. z art. 6 k.c. orzeczono jak w pkt. I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1348). Wynik procesu uzasadniał obciążenie powodów jego kosztami, na które złożyły się uiszczona opłata sądowa od pozwu oraz wynagrodzenie pełnomocnika strony przeciwnej.